మేనల్లుని కక్కుర్తి

రైలుబండి ఎంత కుశలంగా వుంటుందో అంత కుశలంగా వుంటుంది రైల్వే ఉద్యోగస్థులు కాపురముండే బస.—సరిగా ఓ మగడూ ఓ పెళ్ళాం పడుకోవడానికన్నా సరిపోతుందో లేదో అన్నంత పడుగ్గది, దాని పక్కనే సామానుపెట్టుకోవడానికీ భోజనాలు చేయడానికీ రెండింటికీకలిపి ఓగది, ఆగది కిసుకుంటూ వంటగది గజం గజన్నర చతురపుది ముందుకో చిన్నవసారా, వసారా కెదర అసుకుంటూ ఓ నీళ్ళోసుకునే పెగడు,—అటువంటి బసలో టిక్కెట్టు కలక్టరుత్ర్యంబకం యొక్క కాపురం మహో చుట్టంపక్కంవస్తే వసారా కో తెరేసి వసారాలో పడ్డించాలిసిందే. నిదరకింకోతావు స్టేషన్ విశ్రాంతి గదిలో కుర్చీలోనో, టిక్కెట్లు అమ్మే గదిలో బల్లమీదనో చూపించాలిసిందే.

త్ర్యంబకానికి శ్రీరామారావు మేనల్లుడు. ఒకనాడు శ్రీరామారావు త్ర్యంబకాన్ని చుట్టపుచూపుగా చూడ్డానికొచ్చి, రాత్రి భోంచేసి త్ర్యంబకంతోకూడా పిచ్చాపాటీ ఆడుకుంటూ స్టేషన్ ప్లాటుఫారంమీదికెక్కి మగవాళ్ళ విశ్రాంతిగది ముందున్న వసారాలోకి ఒక పడక్కుర్చీ లాగించుకొని మంచివీలుగా కూర్చున్నాడు.

త్ర్యంబకం 'బుకింగుఆఫీసు' గదిలో తనపని చూచుకోవడానికివెళ్ళి తిరిగి పదినిమిషాల్లో వచ్చి "నీవు హాయిగా యీలోపల నిదరపోవచ్చును నాకు రాత్రిడ్యూటీ లేదు. నేను పోయి పడుకుంటాను తెల్లారితే తిరిగి కనిపిస్తాను" అని త్ర్యంబకంవెళ్ళిపోయినాడు. శ్రీరామారావొకమారు అట్టే వెళ్ళిపోతూవున్న మేనమామకేసి చూచి తన యథాస్థాయి కొచ్చినాడు అతని మనస్సులో ఒక ఆలోచన పుట్టికే మామను నడుగుదామా అని అడుక్కుండావుంటే మంచిదేమో నని ఊ పీకుతూవుంది. తుద కడుగ లేకపోయినాడు.

త్ర్యంబకం వెళ్ళిపోయి నాక అక్కడ 'లైసెన్సు' కూలీ పోకడగపిస్తే వాణ్ణిపిలిచి, "వొరేవు ఈకుర్చీ కొంచెం ఆరుబయటపెట్టు" అన్నాడు. శ్రీరామారావు ఆకూలివాడు వెంటనే ఆకుర్చీ ఆరుబయటవేసినాడు. వెన్నెల కాస్తూవుంది. ప్లాటుఫారంమీద నాటిన క్రోటన్లు, పరువేరుచెట్లు అన్నీ అదో లీలగా అగపిస్తున్నాయి. ఓమల్లెఅంటు మొగ్గతొడిగి ముదురుమొగ్గలు కొన్ని విడిచి పరిమళిస్తూంది ఏ రైలూవచ్చే వేళకాదది. దీపాలు చాలాభాగం ఆరిపేసేరు. ఒకటో రెండో ముఖ్యంగా వుండవలసినవున్నాయి గుండారుకట్టాయిన స్టేషన్ మాస్టరు తాళాలూచుకుంటూ రెండుమూడు సార్లు తిరిగి 'ఒరేవు' అని మళ్ళో లైసెన్సుకూలీనిపిల్చి "ఆ కుర్చీ యిలా వేయరా," అని ఒకపేముకుర్చీ శ్రీరామారావుకు ప్రక్కగా వేయించుకుని కూర్చున్నాడు.

శ్రీరామారావు ఊరుకోలేక—దొరలకైతే 'ఇంట్రడక్షన్' గాని హిందువులకెందుకనో ఏమో—"పంతులుగారూ! తమరేనాఅండీ ఇక్కడి స్టేషన్ మాస్టరుగారు?" అన్నాడు. 'అవునండీ' అన్నాడు ఆయన. అని ఊరుకోక "మీ రేబండీకెడతారండి" అన్నాడు. "ఏబండీకి వెళ్ళను. ఇక్కడకు మామామగారింటికివచ్చినాను త్ర్యంబకంగారు నాకు మేనమామలు" అన్నాడు శ్రీరామారావు "అలాగాఅండి! నిక్షేపంలాంటి మీబోంట్లు మేనల్లుళ్ళు వుంటూండే వారమ్మాయి పెళ్ళికోసరంగా అలా తల్లడిల్లి తల్లక్రిందులా యోజిస్తాడేమిటండీ మాత్ర్యంబకం. రేపుదయం కదిపిచూస్తాన్నేను" అన్నాడు వెత్తిగా స్టేషన్ మాస్టరు "ఈయన కదిపిచూసేదేమిటి? నేనే కదిపి చేసుకుంటాను" అని లోపలనుకొని శ్రీ రామారావు పైకి "ఏం? మా మేనమామగారు వారమ్మాయి కీడోడు పెళ్ళిచేయడం తలంపుతో వున్నారా యేమి? చదువుకుంటూవుందని విన్నాను" అన్నాడు "చదువుకుంటూంటే వివాహం చెయ్యకూడదాయేమి? త్ర్యంబకంగారికి తొందరగా వున్నా లేకపోయినా ఆయన మిత్రులం మేమంతాపైన తొందరపెట్టి ఆయన నాపిల్ల నెవరికో యొకరి కీయేష

కన్యాదానం చేయించే యేర్పాటుచూడాలి'' అన్నాడు స్టేషన్‌మాస్టరు. ఎవరికని అడిగేడు శ్రీరామారావు. "ఎవరి ైమిటి మీకే'' నన్నాడు స్టేషన్ మాస్టరు.

స్టేషన్‌మాస్టర్నింకా మఱేమేమో అడగాలని యనుకొన్నాడు శ్రీరామారావు, కాని అడగలేకపోయినాడు. అంతలో ప్రక్క స్టేషన్ నుంచి 'లైనుక్లియర్ టెలిఫోన్' గంట వినబడ్డది. స్టేషన్‌మాస్టరువెళ్లిపోయినాడు, 'గుడ్‌నైట్' అంటూ.............. ....

సరిగా రాత్రి 12 గంటలైంది. వాల్తేరు నుంచివచ్చే జనంగాడీ వచ్చి స్టేషన్‌లో ఆగింది. ఎక్కేజనం కిటకిట; దిగేజనం కిటకిట; వెలిగించిన దీపాలముందు వస్తువుల మిలమిల: ముఖాల కలకల:——— రెండవతరగతి బండిలో నుంచి ఓయువతి దిగింది. ముఖమ్మీదికో బురకా కప్పుకొనివుంది, ఆమెను పోల్చుట కెవరికీ శక్యం కాకుండా. 'లై సెన్సు' కూలీమట్టాకు 'కూలీకూలీ' అంటూ ఆపెట్టెదాకా వెళ్ళి అక్కడాగి వెంటనే ఆమెపెట్టె నెత్తుకుని ఆమెను తిన్నగా ఆడవాళ్ళ విశ్రాంతిగదివద్దకు తీసికొనివచ్చి లోపలవిడియించి. పెట్టె తానక్కడుంచి, వెళ్లిపోయినాడు. ఆమెను టికెట్టడిగినవారూలేరు. ఆమె దిగినసంగతి కనుకొన్నవారూలేరు.

దాన్నిబట్టి యోజిస్తే ఆమె ఆలావచ్చి యక్కడ తఱుచు దిగుతూవుండడం రివాజేమో అన్నట్లు తోచక మానదు——కొంచెం ఉబ్బున్న వాళ్ళకు. రైలు వెళ్లిపోయి

యింది. ప్లాటుఫారమ్మీద దీపా లారిపోయినాయి. మఱి రైలు రాత్రివచ్చేరైలు రాత్రి పొయ్యేరైలుకూడా లేవు కూలివానివద్దనుంచి స్టేషను మాస్టరు వఱకూ హాయిగా తలుపులు తాళాలువేసికొని యిళ్ళకుపోయి నిదరపోవచ్చును. పోవచ్చు నేమిటి? పోయి నిదర పోతూవున్నారు

శ్రీరామారావు తన పడకకుర్చీలో కూర్చుని తావత్పర్యంతం జాగరూకత్తో అన్నీ పరికిస్తూ, ఒక్కమాటు కన్ను మూసుకున్నాడు. నిశ్శబ్దం, ఒంటరితనం మిక్కిలీ ఎక్కువైనకొద్దీ ఆకన్ను మూతలో అన్నీ మాయమైపోయినయి. కాని యువతి రైలుదిగడం యువతి రైలుదిగి తిన్నగా ఆడవాళ్ళ విశ్రాంతిగదిలోకి వెళ్ళడం మాత్రం మాయంగాలే. ఆప్రదర్శన మాలాగ్గానే యుండిపోయింది కనుకట్టిల్లే.

ఎవరో నవాబుగారి కొమార్తె అని అనకొన్నాడు కన్నుతెఱచి ఆ గదివైపునకు చూచేడు గదిలో దీపం వెలిగించుకొని ఆమె తన బురకా కూర్చోనికి తగిలించి ఓ కుర్చీ అద్దానికెదురుగా వేసికొని తనకుదా తన చెదరిన ముంగురులు సరిగా దీసుకుంటూంది. ఆ అద్దంముందామె ఫస్టుదొరసానిలాగుంది పగటిపూట ఆమెదేహచ్ఛాయ బంగారు పసిమిగాదోచి నిజం దొరసానుల్లో నుంచి కేటాయింపబడితే కేటాయింపబడేదేమోగాని ఆరాత్రివేళ ఆదీపంకాంతిని ఆమె తొడిగికొన్న గౌనును బట్టి, తాలికట్టేసికొన్న జోళ్లుబట్టి, మేజోళ్లుబట్టిచూస్తే

కృష్ణవేణమ్మకుం బూజ

వ. అది శ్రావణమాసము.

గీ. దాంటె బెజవాడ యనకట్ట నీటిమట్ట
మిర్వదడుగులకుం బయిం, గృష్ణవేణ్ణ
యుభయతటముల నిండారి యుబ్బిపొంగి
పొర్లి పార్వాఱుచుండె సముద్రమునకు.

గీ. అధికమా ప్రవాహ మప్పుడు కృష్ణకు
నధికమా ప్రభావ మంచు నప్పు
డరుగుదెంచుచుండి రిరుగూళ్లనుండియు
నాండువారు స్నాన మాడఁబోవ.

గీ. పసుపుకుంకుములతోడఁ బండ్లతోడఁ
బూలతోఁ గృష్ణవేణ్ణకుఁ బూజఁజేసి
మ్రొక్కుచుండిరి పసిపైరుచక్కఁబండగ
నత్తఱిని బుణ్యకాంతలు తత్తటముల

— కదుపు శ్రీ పు.

జాతిదొరసానే అనుకోవాలి, ఆపెకుర్చీమీదనుంచి లేచి టకటకలేస్గా గచ్చుమీద నడిచివచ్చి గుమ్మంకమ్ముల రెండింటిమీద చెయ్యిచేయిఆన్చి, ఓమాటు ప్లాటుఫారమంతా కలయజూచి వెనక్కివెళ్లింది. వెనక్కివెళ్ళి ఆగౌనూ అవీ తీసి వేసికొని రాత్రి తొడుక్కునే పొడుగు లాగులువి వేసికొని తన తలుపు పేముమంచంమీద విప్పికొని తిరిగి గుమ్మంవద్దకువచ్చి యిటూఆటూచూచి తలుపులు వేసికొని పండుకుంది.

శ్రీరామారావు, ఆమె గుమ్మంవద్దకు వచ్చినప్పుడల్లా కళ్ళుమూసికొని, మఱి తక్కినప్పుడల్లా కళ్ళుతెఱచుకొని, ఆమెను గమనిస్తూవున్నాడు 'ఆమె బీబీ కాదు, ఎవరోదొరసాని' అని అనుకున్నాడు. అదే యూహతో నిదరోయేడు. టెలెగ్రాఫ్ గదిలోని గడియారం టంగుటంగున అయిదుకొట్టింది. సిగ్నలర్ వెంకటస్వామి బసముందఱ కోళ్ళు కొక్కొరోకో మనడం వినిపించింది. వేగుచుక్క వెలవెలనుంది.

''మంచు చాలాకురిసింది రాత్రి'' అని తన పడక్కుర్చీలోంచి ఒళ్ళు విఱుచుకుంటూలేచి శ్రీరామారావు ఉత్తినే మల్లెపాదకేసివెళ్లి పువ్వులుకోస్తూవున్నాడు. గుప్పెడు కోసినాడు.

అప్పుడు ఆడవాళ్ళ విశ్రాంతిగదిలోనుంచి యువతి తనపెట్టె బేగా సర్దుకొని, చీర కట్టుకుని, జాకెట్టు తొడుక్కుని మామూలు హిందూయువతి మల్లే చిన్ని కుంకుంబొట్టుంచుకొని ఓపుస్తకం చేతో పుచ్చుకుని యీవలకువస్తూ తలుపు తాళంవేసి ఆ తాళపుగుత్తులు తన మొల్లో గ్రుచ్చుకుని ఆలా ప్లాటుఫారంఅంట యీడా లాపంగా నడుస్తూంది. నడుస్తూ 'ఎవరా పువ్వులు కోశేది ?' అని కేకేసింది. ''నేను త్ర్యంబకంగారి మేనల్లుణ్ణి, శ్రీరామారావుని'' అని శ్రీరామారావు వెనక్కి తిరిగిచూచినాడు.

ఆయువతి తన మామకూతురని పోల్చుకున్నాడు. నిర్విణ్ణుడైపోతూ గబుక్కునదేతి ''ఎక్కణ్ణుంచిరాక సుందరమ్మా ?'' అని యడిగేడు. ''నీ వెక్కణ్ణుంచి వచ్చేవు ?'' అంది సుందరమ్మ. ''నేను రాతిరంతా యిక్కడే ఆపడక్కుర్చీలో పరున్నాను, మీయింటిచోట్లేక'' అన్నాడు. ''మాయింటచోటుండదు రాత్రి తండ్రికి నిదరభంగం కలుగచేయడ మెందుకు అని నేనూ రాత్రి ఒంటిగంటనుండి యిక్కడే ఆడవాళ్ళ విశ్రాంతిగదిలో పరున్నాను'' అంది సుందరమ్మ. అని యింకా అంది ''అయితే శ్రీరామారావు! మీతండ్రి మాతండ్రికి కట్నం ౫౦౦౦ అడుగుతున్నాట్టగా.'' అని అడిగింది ''ఆసమస్య ఏలా తేల్చడానికి నాకు చేతకాకే యిక్కడకొచ్చిన్నీ నిన్నట్నుంచి కొట్టుమిట్టాడిపోతున్నాను.'' అన్నాడు శ్రీరామారావు

''అయితే రా! ఎన్ని పువ్వులు కోసినావు మల్లెపువ్వులు? నాకోసమేనా'' అని ఆపువ్వులన్నీ అతగాని గుప్పిట్లోంచి ఊళాక్కుని ''రాతిరల్లా నాను సరిగా నిదరపట్టలే. ఆరుబయట నీవని తెలిస్తే నేనుకూడా ఓ కుర్చీ ఆరుబయటవేయించుకొని పరుండేదాన్నిసుమా'' అంది. ''నీవోమాటు బీబీలాగ గనిపించేవు. ఓమారు దొరసానిలాగ గనిపించేవు; పలకరిద్దామాఅంటే'' అన్నాడు శ్రీరామారావు. ''ఎవరూ పలకరించకుండా వుంటారనే రైల్లో బీబీవేషం వేసికొని వెయిటింగురూములో దొరసానులవేషం వేసికొని కూర్చుంటూ వుంటాను. హిందూయువతిగా కనిపిస్తే అంతా అడిగేవాళ్లే 'పెళ్లైందా? పిల్లలెంతమందమ్మా? మీ అత్తారివూరేవూరు? ఎవరమ్మాయివి?' అని most irrelevant questions' అంది సుందరమ్మ. ''అయితే ఆ ప్రశ్నలు lovers lovers ని అడిగినా irrelevant ప్రశ్నలేనా ?'' అన్నాడు శ్రీరామారావు. ''Lovers అడుక్కోనక్కర్లేదు వాళ్ళకన్యోన్యం అంతా looks వల్లనే తెలిసిపోతుంది. తెలియడంలే నీకు?'' అంది ఆమె. ''తెలియకేం. your looks make my father lose Rs. 5,000 and your father gain Rs 5,000.'' అన్నాడు అతడు. '' Why of fathers? Think of us. We are neither losers nor gainers. we are lovers.'' అంటూ శ్రీరామారావుతో చెట్టపట్టాలేసికొని అతణ్ణి ఇంటికితీసికొని వెళ్ళిందిఆమె.

కట్నంపుచ్చుకోకుండా చి. సౌ. సుందరమ్మను చి. శ్రీరామారావు వివాహమైనాడని కథపూర్తిచేస్తూఆకూతనవధూవరుల్ని దీవించడానికి సందేహం ఎందు కింక?

—కవికొండల వేంకటరావు.